

AMANDMANI UPFBiH NA NACRT ZAKONA O RAČUNOVODSTVU I REVIZIJI

Član 10. (Knjigovodstvena isprava)

(1) Knjigovodstvena isprava je pisani dokaz ili memorisani elektronski zapis o nastalom poslovnom događaju, koja je potpisana od strane lica koje je ovlašteno za sastavljanje i kontrolu knjigovodstvene isprave, a služi kao osnov za knjiženje u poslovnim knjigama.

(2) Knjigovodstvenom ispravom smatra se i isprava primljena telekomunikacijskim putem, kopija originalne isprave ili isprava na elektronskom zapisu ako je na ispravi navedeno mjesto čuvanja originalne isprave, odnosno razlog upotrebe kopije i ako je potpisana od lica ovlaštenog za zastupanje pravnog lica ili lica na koje je preneseno ovlaštenje.

Amandman I

U članu 10. iza stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Račun koji služi kao knjigovodstvena isprava, a izdan je od strane poduzetnika ne mora biti potpisan ako je sastavljen na način koji uređuju porezni propisi te sadržava ime i prezime osobe koja je odgovorna za njegovo izdavanje “

Obrazloženje

Naša primjedba je u cilju unaprjeđenja elektronske komunikacije u uvođenja novih tehnologija. Na ovaj način olakšat će se poslovanje i domaći poslodavci neće biti u nepovoljnijem položaju u odnosu na inostrane. Važno je napomenuti da zakoni zemalja u okruženju također poznaju ovakve odredbe te da je neophodno i u našem zakonodavnom sistemu omogućiti da isprava koja je primljena e-mailom a koja nije potpisana i opečaćena da će se smatrati validom. Kao argumet više je činjenica da inostrani dobavljači izdaju, odnosno šalju fakture e-mailom bez potpisa i pečata i to je već uobičajena praksa, te je jako teško odbiti takvu fakturu.

Član 13. (Kontrola knjigovodstvenih isprava)

(1) Knjigovodstvena isprava prije knjiženja mora biti prekontrolisana sa stanovišta formalne, suštinske i računске ispravnosti i ovjerena od ovlaštenih lica u pravnom licu.

(2) Kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave polazi od toga da li je isprava sastavljena u skladu sa propisima, MRS i općim aktom pravnog lica.

(3) Suštinskom kontrolom knjigovodstvenih isprava utvrđuje se suštinska ispravnost isprave, koja se sastoji u ispitivanju da je naznačena poslovna promjena stvarno nastala i u obimu kako je naznačeno.

(4) Kontrola računske ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva računsku kontrolu matematičkih operacija dijeljenja, množenja, sabiranja i oduzimanja, na osnovu kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

(5) Neispravna isprava vraća se odgovarajućoj službi radi otklanjanja nedostataka.

(6) Pravno lice je dužno odrediti odgovorne osobe za kontrolu vjerodostojnosti knjigovodstvenih isprava koja će prije unosa podataka iz knjigovodstvene isprave u poslovne knjige, provjeriti ispravnost i potpunost knjigovodstvene isprave te istu potpisati.

(7) Kontrolu knjigovodstvenih isprava ne mogu da vrše lica koja su zadužena materijalnim stvarima (vrijednostima) na koje se isprave odnose.

Amandman II

U članu 13 u stavu 6. brisati riječi „te istu potpisati.“

Obrazloženje

U postojećoj organizaciji evidentiranja i kretanja dokumentacije (DMS – KUF/SAP) uspostavljeno je elektronsko odobravanje dokumenata. Nema potrebe da se isti potpisuju i mimo elektronske obrade.

Smatramo da je neophodno izvršiti ovu izmjenu, zbog poboljšanja poslovanja i unaprijeđenja tehnologije. Ako je priznato elektronski zašto je onda ponovo potpisivati. Tehnologija je toliko uznapredovala, te treba ići u skladu sa time i olažati poslovanje u najvećoj mogućoj mjeri.

Član 15.

(Knjiženje knjigovodstvenih isprava)

(1) Uredno likvidirana i ispravna knjigovodstvena isprava prosljeđuje se knjigovodstvu, gdje se na osnovu nje izdaje nalog za knjiženje, zatim upisuje podatak u poslovne knjige knjigovodstvenom tehnikom.

(2) Lica koja vode poslovne knjige, poslije provedene kontrole primljenih knjigovodstvenih isprava od strane odgovornih osoba za kontrolu knjigovodstvenih isprava iz člana 13. stav (6) ovog zakona, dužna su knjigovodstvene isprave proknjižiti u poslovnim knjigama narednog dana, a najkasnije u roku od osam radnih dana od dana prijema knjigovodstvene isprave.

AMANDMAN III

U članu 15. u stavu 1. riječi „gdje se na osnovu nje izdaje nalog za knjiženje“ se brišu.

Obrazloženje

Predložena izmjena je u cilju prilagođavanja modernim informacionim sistemima za finansijsko upravljanje. U SAP sistemu većina procesa je međusobno povezana, npr. od početka pokretanja postupka nabavke pa do evidentiranja poslovnih promjena u glavnu knjigu. Pri tome su već unaprijed određene sheme knjiženja, te nema potrebe da se posebno formira nalog za knjiženje. Odabirom ispravnih transakcija vrši se evidencija poslovnih promjena. Za veliki broj transakcija koje su uobičajene za poslovne procese i koje se ponavljaju definisana su automatska knjiženja (npr. učitavanje bankovnih izvoda).

Član 21.

(Popis imovine i obaveza)

(1) Pravno lice dužno je da na početku poslovanja, kao i najmanje jednom godišnje sa stanjem na dan kada se završava poslovna godina ili neki drugi obračunski period, određen u skladu sa ovim zakonom, izvrši popis imovine i obaveza sa ciljem da se utvrdi njihovo stvarno stanje, te da se u poslovnim knjigama izvrši usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

(2) Sva pravna lica u smislu ovog zakona kao i pravna lica i dijelovi tih pravnih lica koja obavljaju poslove u inostranstvu, ako stranim propisima za pravna lica i njihove dijelove nije propisana obaveza posebnog vođenja knjigovodstva, kao i podnošenja i revizije finansijskih izvještaja, su dužna popisati imovinu i obaveze najmanje jednom u toku godine, a najkasnije do kraja tekuće poslovne godine.

(3) Pravno lice kod kojeg se nalaze tuđa sredstva, dužno je ta sredstva popisati posebno za svako pravno lice kojemu ta imovina pripada i dostaviti im po jedan primjerak popisnih lista na kojima su ta sredstva popisana. Kod pravnih lica čija su ta sredstva, ove se popisne liste uključuju u njihovu dokumentaciju o popisu.

(4) Popis imovine i obaveza tokom poslovne godine obavlja se i u slučajevima: promjene cijena proizvoda i robe, statusnih promjena u skladu sa propisom o privrednim društvima - spajanje, pripajanje ili dijeljenje, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

(5) U navedenim slučajevima popis se provodi pod datumom nastanka statusne ili druge promjene. Pravna lica koja su predmet statusnih ili drugih promjena izrađuju finansijske izvještaje za period od 1. januara do datuma statusne ili druge promjene.

(6) Popis se obavlja tokom godine i zbog primopredaje dužnosti i ne oslobađa pravno lice od popisa sredstava i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra tekuće godine.

(7) Pravna lica u stečaju i likvidaciji nisu obveznici popisa sa stanjem na dan 31. decembra. Ova pravna lica provode popis imovine i obaveza na dan otvaranja stečajnog postupka, odnosno pokretanja postupka likvidacije.

(8) Izuzetno, pravno lice može svojim aktom predvidjeti duže periode za popisivanje materijala u knjižnicama, kao što su: knjige, fotografije, filmovi, arhivska građa i sl., s tim da ti periodi ne mogu biti duži od pet godina.

Amandman IV

U članu 21. u stavu 4. iza tačke dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Izuzetno popis imovine nije nužan kod promjene cijena proizvoda i roba ako se knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.“

Obrazloženje

Zahtjev za obavljanje popisa proizvoda i roba u slučaju svake promjene cijene uveliko utiče na nesmetani rad maloprodajnih i veleprodajnih poslovnih mjesta. Također, bitna činjenica jeste izgubljena zarada u maloprodajnim i veleprodajnim objektima za vrijeme obavljanja popisa.

Pri svakom popisu je neophodno obustaviti poslovanje i vratiti sve kupce sve do momenta okončanja popisa robe. Obzirom na česte promjene cijena, poslodavci su prisiljeni obustaviti poslovanje zbog obavljanja inventure. Ovakav pristup se odražava negativno i na kompanije, a i u konačnici se manje plaća državi poreza (direktnih, indirektnih i parafiskalnih nameta) zbog ostvarenog manjeg prometa.

I nakon predložene izmjene, s računovodstvenog aspekta, bi i dalje ostala obveza popisa minimalno jednom godišnje, te kod posebnih slučajeva (statusnih promjena, likvidacije, primopredaje dužnosti, provalne krađe, itd.) što bi obuhvatilo sve računovodstveno relevantne poslovne događaje.

Važno je spomenuti i praksu u **zemljama EU**. Njemački propis na primjer propisuje obavljanje popisa imovine na početku poslovanja te na kraju svake poslovne godine, a ne propisuje obvezu popisa kod promjene cijene.

Prema Zakonu o računovodstvu Republike **Hrvatske** popis imovine nije nužan kod promjene cijena dobara ako se knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.

Član 27.

(Zaključivanje poslovnih knjiga)

(1) Poslovne knjige se zaključuju poslije knjiženja svih poslovnih promjena i obračuna na dan završetka poslovne godine najkasnije do roka za dostavljanje finansijskih izvještaja kao i u

slučajevima statusnih promjena, prestanka poslovanja i u drugim slučajevima u kojima je neophodno zaključiti poslovne knjige.

(2) Pomoćne knjige koje se koriste više od jedne godine zaključuju se po prestanku njihovog korištenja, osim knjige inventara koja se zaključuje otuđenjem sredstva.

(3) Ako se poslovne knjige vode kao elektronski zapis, glavna knjiga se mora, nakon zaključivanja na kraju poslovne godine, zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova, da je istu moguće u svakom trenutku odštampati na papir i mora se potpisati elektronskim potpisom u skladu sa propisom o elektronskom potpisu ili se mora odštampati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora je potpisati i ovjeriti lice ovlašteno za zastupanje pravnog lica i na kraju odložiti.

Amandman V

U članu 27 u stav 3. riječi iza zarez „da je istu moguće u svakom trenutku odštampati na papir i mora se potpisati elektronskim potpisom u skladu sa propisom o elektronskom potpisu ili se mora odštampati na papir i uvezati na način da nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova i mora je potpisati i ovjeriti lice ovlašteno za zastupanje pravnog lica i na kraju odložiti“ se brišu.

Obrazloženje

Brisati dio koji kaže da poslovne knjige koje se vode elektronski moraju biti potpisane elektronskim potpisom zato što u BiH još nije formirano posebnog certifikacionog tijelo nadležno za izdavanje elektronskih potpisa, te nije moguće obezbijediti elektronske poslovne knjige sa elektronskim potpisom što nameće potrebu za štampanjem poslovnih knjiga a što je nepotrebno ako su poslovne knjige nakon zaključivanja na kraju poslovne godine, zaštićene na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njenih dijelova ili listova.

Također, brisati dio koji se odnosi na obavezu štampanja poslovnih knjiga.

U SAP sistemu omogućen je uvid u glavnu knjigu po periodima knjiženja. Razdoblje za knjiženje se otvara i zatvara uz saglasnost rukovodioca Sektora za računovodstvene poslove. Informatičkim putem se može provjeriti kada su vršene bilo koje izmjene u poslovnim knjigama. SAP sistem onemogućava trajno brisanje dokumenata. Sve izvršene izmjene ostaju evidentirane u sistemu.

Štampanje poslovnih knjiga je u ovakvom sistemu nepraktično i nepotrebno i stoga smatramo da je naša primjedba opravdana i da je potrebno izmjeniti predloženu odredbu.

Član 32.

(Kvalificirano lice za sačinjavanje finansijskih izvještaja)

(1) Za lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja, općim aktom pravnog lica propisuju se uslovi koje mora ispunjavati: školska sprema, radno iskustvo i ostalo, kao i njegova odgovornost za ažurnost, urednost i istinitost poslovnih knjiga.

(2) Vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje finansijskih izvještaja pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom pravnom licu ili poduzetniku registrovanim za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, koji imaju sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te zapošljavaju lica kojima se povjerava vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih izvještaja i koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

(3) Lica koja sačinjavaju finansijske izvještaje iz stava (2) ovog člana obavezno su kvalificirana lica koja su zaposlena u pravnom licu, odnosno koja su zaposlena od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga.

(4) Izuzetno, lica iz stava (3) ovog člana mogu biti i angažovana od strane pravnog lica, odnosno od strane poduzetnika registrovanih za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga uz uslov da je osnivač pravnog lica, odnosno poduzetnik kvalificirano lice iz stava (5) ovog člana, a koji ujedno ima i radni status kao poduzetnik, odnosno radni status u tom pravnom licu, ili ima zaposleno najmanje jedno kvalificirano lice iz stava (5).

(5) Pod pojmom kvalificirana lica iz stava (3) ovog člana podrazumijevaju se lica koja posjeduju važeću licencu certificiranog računovođe u skladu sa odredbama ovog zakona pod uslovom da su prethodno registrovana u registrima iz člana 35. ovog zakona.

(6) Ako pravno lice odluči poslovne knjige čuvati izvan svog sjedišta, ono je u svakom trenutku odgovorno za poslovne knjige te mora tijelima nadležnim za nadzor na njihov zahtjev, bez odgađanja, omogućiti uvid u iste.

(7) Kvalificirano lice iz stava (5) ovog člana za jednu poslovnu godinu može sačiniti i potpisati do 20 finansijskih izvještaja pravnih lica čiji su ukupni prihodi utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum zaključivanja ugovora o pružanju knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, veći od 8.000.000,00 KM.

(8) Stav (2) ovog člana ne primjenjuju banke, mikrokreditne organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje, lizing društva, društva za faktoring, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko - dilerska društva i druge finansijske organizacije

Amandman VI

U članu 32. iza stava 2. dodati novi stav 3. koji glasi:

„Izuzetno kod povezanih pravnih lica, vođenje poslovnih knjiga, pravno lice može povjeriti ugovorom, uz određenu naknadu, drugom povezanom pravnom licu (matici) koje ima sve potrebne resurse za pravilno, kvalitetno i efikasno obavljanje tih usluga, te ima zaposlena kvalificirana lica koja su odgovorna za vođenje poslovnih knjiga i sačinjavanje finansijskih

izvještaja i koja ispunjavaju i druge uslove utvrđene ovim zakonom i općim aktom pravnog lica.

U članu 32. stav 7.. se briše.

Dosadašnji stavovi 3., 4., 5. i 6. postaju stavovi 4., 5., 6. i 7.

Obrazloženje

Kod povezanih pravnih lica nema ekonomske opravdanosti da svako pravno lice ima svoj odjel za računovodstvo. U cilju poboljšanja efikasnosti pojedinci se specijaliziraju za određene poslove koje vode za sve članice grupacije. Na taj način postiže se optimizacija broja zaposlenih i poboljšanje efikasnosti svakog pojedinca i organizacije u cjelini. Dodatno zbog specifičnosti internog izvještavanja unutar grupe poslove nije moguće povjeriti drugom pravnom licu koje je registrovano, isključivo, za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga. U najmanju ruku to bi značilo vođenje duplog računovodstva za eksterne i interne potrebe. Ovo je vrlo bitno za sve grupacije jer su računovodstva uglavnom organizovana u matičnim društvima.

Navedeno ograničenje rada računovođama sa važećom licencom je neustavno, jer se njime krši pravo na slobodu rada, kao jedno od osnovnih ljudskih prava (iz člana 2. Ustava Federacije BiH).

Neutemeljeno je obrazloženje predlagača, Federalne vlade, da je cilj donošenja ovog Zakona:

- 1) podizanje nivoa kvaliteta finansijskog izvještavanja i revizije u FBiH,
- 2) usklađivanje s najboljom međunarodnom praksom u ovoj oblasti.

Kvalitet finansijskog izvještavanja može i treba da se obavlja drugim metodama, a ne ograničenjem prava na rad računovođa. Ovo ograničenje rada računovođama nije način niti garancija da su godišnji finansijski izvještaji kvalitetno sastavljeni.

Nigdje **u zakonima bilo kojoj evropske države** nema sličnog ograničenja, koliko računovođa sa važećom licencom može sastaviti godišnjih obračuna.

Sličnog ograničenja nema ni u zakonima zemalja iz okruženja (Hrvatske, Srbije, Slovenije, Crne Gore).

Certificirane računovođe u Federaciji BiH biće u neravnopravnom statusu sa svojim kolegama računovođama iz Republike Srpske i Brčko Distrikta, jer sličnog ograničenja nema u zakonima **Republike Srpske i Brčko Distrikta.**

Također, kao dodatne argumente treba navesti da u važećim zakonima Federacije BiH ne postoji slično ograničenje rada za druge profesije za koje je potrebna licenca za rad (npr. advokati, notari, ljekari, farmaceuti, taksisti i sl.).

Ograničenja rada računovođama u Federaciji BiH, može dovesti do deficita računovođa sa važećom licencom. A to će imati za posljedicu da većina registrovanih "mikro" i "malih" pravnih lica u Federaciji BiH neće moći ispuniti zakonsku obavezu da na vrijeme predaju svoj godišnji obračun, jer neće imati računovođu sa licencom da im sastavi i ovjeri godišnji obračun.

Član 49.
(Rokovi čuvanja)

(1) Isprave koje se čuvaju trajno su: platne liste ili analitičke evidencije o plaćama u vezi sa plaćanjem doprinosa, kupoprodajni ugovori po kojima je izvršeno stjecanje nekretnina, godišnji računovodstveni obračuni, finansijski izvještaji, konsolidovani finansijski izvještaji, izvještaji o izvršenoj reviziji i svi interni akti od utjecaja na finansijsko poslovanje.

(2) Glavna knjiga i dnevnik čuvaju se najmanje deset godina, a pomoćne knjige najmanje pet godina.

(3) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u dnevnik i glavnu knjigu čuvaju se najmanje deset godina.

(4) Knjigovodstvene isprave na osnovu kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige čuvaju se najmanje pet godina.

(5) Izvještaj o poslovanju čuva se u originalnom obliku deset godina nakon isteka poslovne godine.

(6) Pomoćni obračuni, prodajni i kontrolni blokovi i sl. čuvaju se dvije godine.

(7) Revizorska društva čuvaju pet godina dokumentaciju na osnovu koje je obavljena revizija, računajući od poslovne godine na koju se revizija odnosi.

(8) Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava i poslovnih knjiga počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige i u koje su podaci iz isprava uneseni.

Amandman VII

U članu 49 u stavu 2. riječ „deset“ zamjenjuje se sa riječi „pet“.

U istom članu u stavu 3. riječ „deset“ zamjenjuju sa riječi „pet“.

U istom članu u stavu 5. riječ „jedanaest“ zamjenjuju se sa riječi „pet“.

Obrazloženje

Kod svih važećih propisa koji se odnose na poreznu politiku zastara nastupa nakon pet godina, stoga je neophodno skratiti vremenski period čuvanja isprava. Predložena odredba da se isprave čuvaju 11 godina je predug period, posebno kada su u pitanju velika preduzeća, ogromna dokumentacija koja troši i vrijeme i resurse, odnosno prostor.

Član 50.

(Vršilac nadzora)

(1) Porezna uprava je ovlaštena obavljati nadzor nad aktivnostima pravnih lica radi provjere da li se aktivnosti od značaja za organizaciju i funkcioniranje sistema računovodstva i knjigovodstva obavljaju u skladu sa odredbama ovog i drugih relevantnih

zakona i propisa donesenih na osnovu tih zakona, s tim da Porezna uprava ne vrši nadzor nad primjenom MRS i MSFI.

(2) Nadzor iz stava (1) ovog člana vrše i druge institucije ukoliko su im posebnim propisima data ovlaštenja.

(3) Nadzor nad licima iz člana 32. stav (1) ovog zakona vrši se shodno članu 53. stav (3) ovog zakona.

Član 51.

(Ovlaštenja Porezne uprave kod vršenja nadzora)

(1) Nadzor obavljaju ovlaštena lica Porezne uprave na sljedeći način:

- a) praćenjem, prikupljanjem knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, finansijskih izvještaja te drugih poreznih i statističkih izvještaja (analiza finansijskih izvještaja);
- b) provjerom sistema koji obveznik primjenjuje za obradu podataka u vezi s računovodstvenim poslovima i
- c) direktnim nadzorom kod obveznika.

(2) Porezna uprava je nadležna da obavlja nadzor nad sljedećim aktivnostima pravnih lica:

- a) tačnost razvrstavanja pravnih lica u skladu sa članom 5. ovog zakona;
- b) organizacija sistema računovodstva i internih računovodstvenih kontrolnih postupaka;
- c) potpunost, istinitost i tačnost knjigovodstvenih isprava;
- d) vođenje i čuvanje poslovnih knjiga;
- e) popis imovine i obaveza;
- f) predaja u Registar finansijskih izvještaja;
- g) obaveze u pogledu revizije finansijskih izvještaja i dostavljanja izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja u Registar finansijskih izvještaja i
- h) drugim aktivnostima u skladu sa ovim zakonom.

AMANDMAN VIII

U članu 50. u stavu 1. riječi iza zarez „s tim da porezna uprava ne vrši nadzor nad primjenom MRS i MSFI se brišu.

O b r a z lo ž e n j e

Prema predloženom rješenju člana 50. Porezna uprava je ovlaštena obavljati nadzor nad aktivnostima pravnih lica radi provjere da li se aktivnosti od značaja za organizaciju i funkcioniranje sistema računovodstva i knjigovodstva obavljaju u skladu sa odredbama ovog i drugih relevantnih zakona i propisa donesenih na osnovu tih zakona, s tim da Porezna uprava ne vrši nadzor nad primjenom MRS i MSFI. **Stav 2. člana 51. glasi:** Porezna uprava je nadležna da obavlja nadzor nad sljedećim aktivnostima pravnih lica: c) potpunost, istinitost i tačnost knjigovodstvenih isprava;

Ako je u članu 50. navedeno da Porezna uprava nije nadležna za nadzor primjene MRS i MSFI, kako može obavljati kontrolu navedenu u članu 51: potpunost, istinitost i tačnost knjigovodstvenih isprava?

Shodno navedenom neophodno je napraviti izmjenu i dodatno pojašnjenje, jer zakoni moraju biti jasni, precizni i ne smije biti nekakvih dilema u njihovoj primjeni.

Član 57. (Obveznici revizije)

(1) Revizija finansijskih izvještaja obavlja se u skladu sa ovim zakonom, MSR uz poštivanje načela profesionalne etike i pravila revizorske struke, te drugih pravila i propisa koji regulišu ovu oblast.

(2) Obaveznoj reviziji podliježu finansijski izvještaji i konsolidovani finansijski izvještaji pravnih lica razvrstanih u velika i srednja pravna lica.

(3) Ukoliko nisu obuhvaćeni stavom (2) ovog člana, obaveznoj reviziji podliježu i finansijski izvještaji subjekata od javnog interesa, definiranih ovim zakonom i finansijski izvještaji drugih pravnih lica, ukoliko je to propisano posebnim propisima kojim se uređuje njihovo poslovanje.

(4) Finansijskim izvještajima, u smislu ovog člana, smatraju se i finansijski izvještaji za periode kraće od godine dana, ako takvi periodi prethode statusnim promjenama, likvidaciji ili stečaju.

(5) Revizija finansijskih izvještaja pravnih lica u stečaju provodi se u skladu sa propisom o stečajnom postupku. Rok za predaju revizorskog izvještaja pravnih lica u stečaju FIA-i je 30 dana od dana usvajanja od strane odbora povjerilaca.

(6) Pravna lica koja se razvrstavaju, u skladu sa članom 5. ovog zakona u mikro i mala, mogu odlučiti da se revizija njihovih finansijskih izvještaja vrši u skladu sa odredbama ovog zakona.

Amandman IX

U članu 57. stav 2. mijenja se i glasi:

„ Obaveznoj reviziji podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica razvrstanih u velika i srednja preduzeća čiji pojedinačni, odnosno konolidirani podaci u godini koja prethodi reviziji ne prelaze granične vrijednosti jednog od sljedećih kriterija:

a) prosječna vrijednost poslovne imovine 4.000.000,00 KM;

b) ukupan godišnji prihod 8.000.000,00 KM. „

Iza stav 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„ Obaveznoj reviziji iz prethodnog stava ne podliježu finansijski izvještaji i konsolidirani finansijski izvještaji pravnih lica u kojima je jedan vlasnik ukoliko to on izričito ne zahtjeva.“

Stavovi 3., 4., 5. i 6. postaju stavovi 4., 5., 6. i 7.

Objasnenje

Budući da je osnovna svrha revizije zaštita vlasnika kapitala, a potom i zaštita, potencijalnih investitora, kreditora i poslovnih partnera, postavlja se pitanje da li je navedeno rješenje u javnom interesu. Naime, prema Nacrtu Zakona o računovodstvu i reviziji u članu 6. stav 3. srednja pravna lica su ona koja na dan sastavljanja finansijskih izvještaja ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uslova: prosječan broj zaposlenih u toku godine je do 250, prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine iznosi do 20. 000.000,00 KM, ukupan godišnji prihod iznosi do 40.000.000,00 KM.

Znači radi se o kompanijama sa, u pravilu, malim brojem vlasnika, gdje je u najvećem broju slučajeva, vlasnik i direktor, sa relativno malim brojem radnika, malom imovinom i relativno malim prometom, tako da, po našem mišljenju ne postoji javni interes da se vrši obavezna revizija.

Kao što se vidi ili se obavezna revizija ne vrši u srednjim preduzećima ili se vrši samo ukoliko su njihove dionice na berzi, ili se pripremaju za izlazak na berzu, odnosno sa imovinom većom od 2 miliona eura, te godišnjim prometom većim od 4 miliona eura.

Predloženim rješenjem omogućava se i ravnopravan položaj na tržištu, srednjih preduzeća sa drugim takvim preduzećima u BiH, te preduzećima iz okruženja i zemalja EU, koji ne moraju da plaćaju troškove revizije.

Član 58.
(Uslovi za poslovanje društava za reviziju)

(1) Društva za reviziju osnivaju se u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojima se uređuju pitanja u vezi s osnivanjem, poslovanjem i prestankom poslovanja privrednih društava.

(2) Sve oblike revizije u Federaciji obavljaju društva za reviziju koja posjeduju važeću licencu za obavljanje poslova revizije izdatu od Ministarstva.

(3) Većinsko pravo glasa i većinsko učešće u kapitalu u društvu za reviziju moraju imati isključivo ovlaštene revizori ili drugo društvo za reviziju u svojstvu osnivača.

(4) Društvo za reviziju može obavljati usluge revizije samo ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima zaposlenog najmanje jednog ovlaštenog revizora sa važećom licencom. Navedeno društvo ne može obavljati reviziju pravnih lica iz stava (5) ovog člana.

(5) Društva za reviziju koja obavljaju reviziju:

a) velikih pravnih lica, dioničkih društava;
b) pravnih lica i javnih preduzeća čiji vrijednosni papiri kotiraju na berzi;
c) banaka, investicijskih fondova i društava za upravljanje investicijskim fondovima, osiguravajućih društava, lizing društava, brokerskih društava;
d) drugih pravnih lica koja obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni obim revizije, te revizije konsolidovanih izvještaja, kao i drugih pravnih lica od javnog interesa koji nisu obuhvaćeni u tač. a), b) i c) ovog stava, moraju imati u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom zaposlena najmanje:

1) dva ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju manje od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM i

2) tri ovlaštena revizora sa važećom licencom, ako obavljaju reviziju više od 20 subjekata od javnog interesa, odnosno pravnih lica čiji su ukupni prihodi, za svako pravno lice, utvrđeni u posljednjem finansijskom izvještaju u odnosu na datum ugovaranja usluga revizije, veći od 10.000.000,00 KM.

(6) Društvo za reviziju mora osigurati da je revizija usklađena sa standardima kvaliteta.

(7) Društva za reviziju dužna su se osigurati od odgovornosti za štetu koju bi privrednim društvima moglo počinuti neadekvatno izraženo revizorsko mišljenje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom

obavljanja djelatnosti revizije na osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima. Minimalna suma osiguranja iznosi 50.000,00 KM.

(8) Minimalna suma osiguranja iznosi 500.000,00 KM za štete koje bi revizorsko društvo moglo prouzrokovati obavljanjem usluga revizije banaka, lizing društava, investicijskih i penzijskih fondova i društava za osiguranje. Osigurava se građansko-pravna vanugovorna odgovornost osiguranika, zbog propusta ili greške koje napravi prilikom obavljanja djelatnosti revizije na osnovu zaključenog ugovora o vršenju revizije, mišljenjem u izvještaju revizije za štete koje prouzrokuje trećim licima.

(9) Precizne odredbe osiguranja od odgovornosti za štetu u vezi sa st. (7) i (8) ovog člana propisuje Komora.

(10) Društva za reviziju dužna su Komori dostaviti kopiju polise osiguranja zaključene u skladu sa odredbama ovog člana, u roku od 30 dana od dana njenog zaključivanja.

Amandman X

U članu 58. u stavu 4. rečenica: „Navedeno društvo ne može obavljati reviziju pravnih lica iz stava (5) ovog člana briše se a dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Društva za reviziju sa uposlenim samo jednim ovlaštenim revizorom ne mogu obavljati reviziju finansijskih izvješća: dioničkih društava i društava sa ograničenom odgovornošću čiji je godišnji prihod veći od 8.000.000,00 KM ili vrijednost imovine veća od 4.000.000,00 KM gospodarskih društava i javnih dioničkih društava čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzi, banaka, investicijskih fondova i društava, osiguravajućih društava, brokerskih društava, odnosno drugih pravnih osoba, koje obavljaju finansijske usluge i za koje zakon koji uređuje obavljanje tih poslova određuje dodatni opseg revizije konsolidiranih izvješća. „

O b r a z l o ž e n j e

U svim zemljama u okruženju postoje revizorska društva sa jednim revizorom. Postoje brojna tumačenja IFAC-a koja se odnose na rad revizorskih društava sa jednim revizorom i na kontrolu kvaliteta ovakvih društava. Broj ovlaštenih revizora nije jedini presudan za kvalitet revizije. Ovakvo ograničenje će dodatno uticati na poskupljenje revizorskih usluga, te samim time i veće opterećenje privrede, posebno malih i mikro preduzeća koja objektivno mogu revidirati društva sa jednim uposlenim revizorom.

Zakon o računovodstvu i reviziji Republike Srpske: Privredno društvo za reviziju može da obavlja reviziju kod pravnih lica koja podliježu obaveznoj reviziji, ako u radnom odnosu na neodređeno vrijeme sa punim radnim vremenom ima zaposlenog najmanje jednog ovlašćenog revizora sa važećom licencom.

Zakon o reviziji Republike Srbije: Reviziju može da obavlja: društvo za reviziju iz člana koje ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom zaposlenog najmanje jednog licenciranog ovlašćenog revizora i ispunjava druge uslove utvrđene ovim zakonom.

Član 62.

(Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja)

(1) Pravo i dozvolu za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja na osnovu licence stječe ovlašteni revizor koji ispunjava sljedeće uslove:

a) bez prekida, radno iskustvo od najmanje tri godine, na poslovima revizije prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja, na poslovima revizije;

b) dokaz o kontinuiranom profesionalnom usavršavanju iz člana 61. stav (7) ovog zakona u prethodne tri godine prije podnošenja zahtjeva za izdavanje licence;

c) dokaz da nije pravosnažno osuđivan za kaznena djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja;

d) dokaz o članstvu u Komori.

(2) Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja važi tri godine od datuma izdavanja.

(3) Na osnovu izdate licence za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja Ministarstvo upisuje licenciranog ovlaštenog revizora u Registar licenciranih ovlaštenih revizora.

(4) Na zahtjev licenciranog ovlaštenog revizora rok važenja licence se produžava za naredne tri godine, uz uslov podnošenja dokaza iz stava (1) ovog člana.

(5) Ako imalac licence ne podnese dokaze iz stava (1) ovog člana, odnosno ne podnese zahtjev za produženje licence, licenca prestaje važiti.

(6) U slučaju iz stava (4) ovog člana, za ponovno izdavanje licence ovlašteni revizor mora podnijeti zahtjev i dostaviti dokaze o ispunjenju svih uslova iz stava (1) ovog člana.

(7) Postupak izdavanja, obnavljanja i oduzimanja licenci za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskih izvještaja detaljnije propisuje Ministarstvo.

Amandman XI

U članu 62 u stavu 1. alineju d) brisati.

U istom članu stav 2) mjenja se i glasi:

„ Licenca za obavljanje revizije i potpisivanje revizorskog izvještaja koja je izdata ovlaštenom revizoru može biti oduzeta ukoliko dođe do ozbiljnog narušavanja dobrog ugleda te osobe ili društva ili ukoliko ne ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana.“

Stavovi 4), 5), 6) se brišu.

U stavu 7. koji postaje stav 4. riječi „obnavljanja“ se briše.

Obrazloženje

Predložena odredba omogućava monopolski položaj postojećih revizorskih društava. Također, predložena odredba nije u skladu sa Direktivom 2013/34/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA koja propisuje da „nadležna tijela država članica mogu izdati odobrenje za ovlaštene revizore isključivo fizičkim osobama ili društvima koje imaju dobar ugled, ako je završila stepen obrazovanja potreban za upis na sveučilište ili postigla ekvivalentnu nivoa obrazovanja, završila tečaj teorijskog osposobljavanja, zaključila praktično osposobljavanje i položila stručni ispit koji odgovara završnom ispitu na sveučilištu, a koji je organizirala ili koji priznaje država; te ima položen stručni ispit uz provjeru teorijskog znanja. Dakle, dokaz o članstvu u komori, kao jedan od uslova za dobijanje dozvole za obavljanje revizije je u potpunosti u suprotnosti sa Direktivom EU. Ovakava praksa ne postoji niti u zemljama u okruženju niti zemljama EU.

Dalje, predlažemo da licenca nema vremenski period na koji se izdaje. Ni Direktiva EU sa kojom se vrši usklađivanje ne definiše trajanje licence. Također prema člana 61. ovog Zakona ovlašteni revizor Nakon stjecanja sertifikata za zvanje ovlaštenog revizora ima pravo i obavezu kontinuiranog profesionalnog usavršavanja. Također ovlašteni revizor je dužan da osigura kontinuirano profesionalno usavršavanje u prethodne tri godine od podnošenja zahtjeva za izdavanje licence, s tim da je 50% navedenog fonda sati provedeno na usavršavanju u oblasti revizije. Dakle, imajući u vidu navedene odredbe smatramo da je sasvim nelogično da se licenca koja je jednom izdata produžava ukoliko ovlašteni revizori ispunjavaju sve potrebne uslove.

Direktiva EU definiše da odobrenje izdano ovlaštenom revizoru ili revizijskom društvu povlači se ako dođe do ozbiljnog narušavanja dobrog ugleda te osobe ili društva ili ukoliko ne ispunjava uslove na osnovu koje je izdata licenca, te da država može regulisati uslove i način oduzimanja licence. Obzirom da je predloženim odredbama definisano da se odobrenje može oduzeti revizorskom društvu smatramo da ne treba praviti razliku za ovlaštene revizoru. Dakle predlažemo da se briše odredba kojom se ograničava trajanje licence a da se uvede oduzimanje licence te da će se način dobijanja i oduzimanja licence utvrditi Pravilnikom nadležnog organa a u skladu sa Direktivom EU. Ovakva rješenja su i u zemeljama u okruženju.

Član 72.
(Naknade za obavljenju reviziju)

(1) Za obavljenju reviziju plaća se naknada koja ne može zavistiti od pružanja dodatnih usluga pravnom licu kod kojeg se vrši revizija niti može biti povezana sa istim.

(2) Iznos naknade utvrđuje se ugovorom i ista ne može biti niža od Tarife revizorskih usluga koje utvrđuje i donosi Komora uz saglasnost Ministarstva i koja se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH". Tarifa se primjenjuje za pružanje usluga revizije pravnim licima na teritoriji Federacije.

(3) Ako društvo za reviziju subjektu čiji su finansijski izvještaji predmet revizije, njegovom matičnom društvu ili društvima pod njegovom kontrolom, tokom perioda od tri ili više uzastopnih finansijskih godina, pruža nerevizorske usluge iz čl. 70. i 71. stav (3) ovog zakona, ukupni iznos naknada za takve usluge ne smije prelaziti 70% prosječnog iznosa naknada plaćenih u posljednje tri uzastopne finansijske godine za usluge revizije subjekta čiji su finansijski izvještaji predmet revizije, i, ako je to primjenjivo, njegova matičnog društva, društava pod njegovom kontrolom te konsolidovanih finansijskih izvještaja te fgrupe pravnih lica.

Amandman XII

Član 72. stav 2. mijenja se i glasi:

„Iznos naknade utvrđuje se ugovorom, sklopljenim slobodnom voljom, ugovornih strana. Komora donosi tarifu revizorskih usluga. Tarifa određuje maksimalni iznos naknade i nije obavezna u primjeni već služi kao preporuka prilikom određivanja cijena revizorskih usluga.“

Obrazloženje

Predložena odredba u Nacrtu dovodi do sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije, kao i zloupotrebe dominantnog položaja na relevantnom tržištu Federacije Bosne i Hercegovine, suprotno članovima 4. i 10. Zakona o konkurenciji. Komora je uz saglasnost Ministarstva finansija donijela tarifu koja ima obavezujući karakter i nametnula fiksne minimalne iznose revizorskih usluga, za koju nema pravnog osnova.

Analiza odluka Europske komisije i nacionalnih regulatornih tijela zemalja članica EU, pokazala je da sustav određivanja minimalnih naknada za pružanje usluga od strane interesnih udruga profesionalnih djelatnosti (što uključuje i revizore), predstavlja kršenje prava tržišnog natjecanja i da takvi sistemi mogu sprječavati, ograničavati i narušavati tržišnu utakmicu. Potpuno opravdano možemo zaključiti da se ovi zaključci mogu primijeniti i na konkretnu situaciju u BiH i FBiH.

Administrativno utvrđeni iznosi naknada za usluge revizije koji bi se određivali ili putem zakona ili koje bi odredila interesna udruga pružaoca usluga revizije, generalno se smatra da

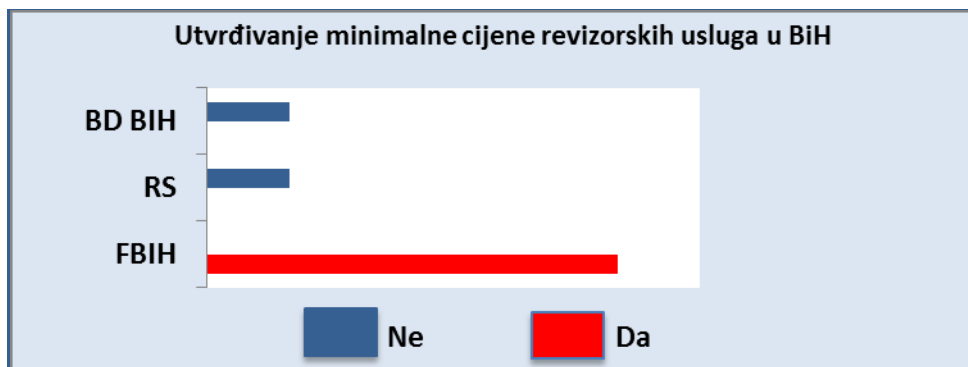
narušavaju slobodnu tržišnu utakmicu, suprotni su javnom interesu te zato neprihvatljivi. Taj bi se negativni učinak mogao odraziti ne samo na tržištu revizorskih usluga, već i na drugim zahvaćenim tržištima, a istovremeno bi se mogli pojaviti i negativni učinci na interese potrošača, i to u sljedećim oblicima:

- a) Kao značajno ograničavanje ili potpuno ukidanje tržišne utakmice na tržištu pružanja revizorskih usluga;
- b) Kao nestanak s tržišta malih i manje poznatih pružatelja revizorskih usluga;
- c) Kao značajno povećavanje troškova privrednih subjekata;
- d) Kao prednost na tržištu samo za velike i osobito svjetske, globalno prisutne revizorske kuće, koje imaju veliku tržišnu i financijsku snagu, čija cijena uključuje i «brand» koji nude. Ta financijska i tržišna snaga omogućuje im istiskivanje s tržišta revizora male tržišne snage bez međunarodne reputacije;
- e) Kao značajno povećanje cijena usluga radi smanjivanja broja tržišnih takmičara uvjetovanog nedostatnim tržišnim natjecanjem kroz nuđenje nižih cijena i visokim zaprekama ulasku na tržištu;
- f) Kao odustanak od revizije svih poslodavaca koji nemaju zakonsku obvezu njenog provođenja, čime će se dodatno zatvoriti tržišna niša za manje revizorske kuće ili revizore pojedince.

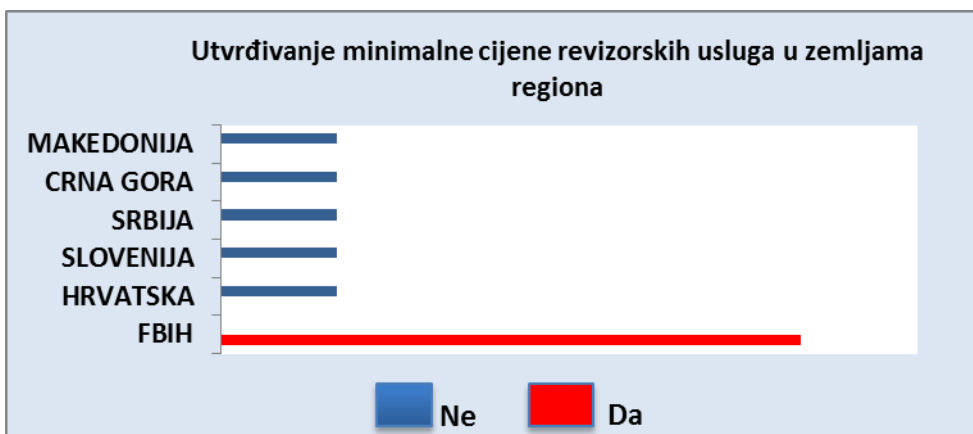
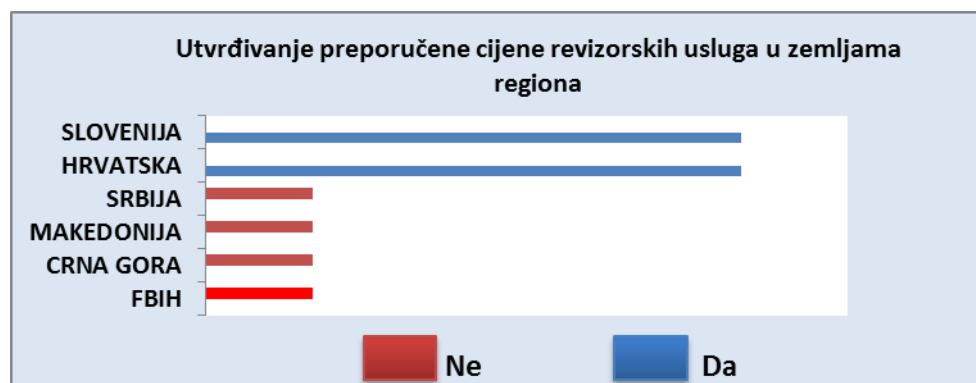
Tome u prilog govori i jedinstveni stav Europske komisije da svako određivanje fiksnih naknada, bez obzira u kojem obliku se javlja, predstavlja sprječavanje, **ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja**. Taj pristup vrijedi za sve profesionalne djelatnosti, pa svaki komparativni predmet u kojem se rješava pitanje fiksnih naknada unutar bilo koje profesionalne djelatnosti, vrijedi i za tržište pružanja usluga revizije.

Dosadašnji stav 2. navedenog člana, nije u skladu sa Direktivom 2014/56/EU Europskog parlamenta i vijeća **o izmjeni Direktive 2006/43/EZ** o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja. Naime, direktiva propisuje da države članice osiguravaju postojanje primjerenih pravila kojima se osigurava da naknade za zakonske revizije: **ne ovise o ili ih ne određuje pružanje dodatnih usluga tijelu nad kojim se obavlja revizija i ne mogu se temeljiti na bilo kojem obliku uvjetovano**. Svako fiksno određivanje naknada za revizorske usluge od strane Revizorske komore predstavlja kršenje člana 25. Direktive. Iz obaveza preuzetih potpisivanjem akta o stabilizaciji i pridruživanju, BiH je obavezna da svoju legislativu usklađuje sa propisima EU.

Kada posmatramo zakone u BiH, u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu ne postoji tarifa revizorskih usluga. Zbog toga, ovakva predložena odredba Zakona dovodi do neravnopravnog položaja pravnih lica na teritoriju BiH.

U državama regije također ne postoji tarifa revizorskih usluga koja fiksno određuje minimalne iznose revizorske naknade. Samo u Hrvatskoj i Sloveniji postoji tarifa, koja nema obavezujući karakter, već služe kao preporuka prilikom određivanja cijene rada revizora.

Uporedno-pravna analiza cijena revizorskih usluga u 27 zemalja EU pokazala je da samo u 2 države (Grčka i Portugal), postoji naknada za obavljanje usluga revizije, **fiksno je utvrđena u obliku minimalne naknade**. Međutim i nju određuju državni organi. U svim ostalim državama pružatelji i korisnici usluga revizije potpuno slobodno dogovaraju naknade. U manjem broju država postoji sistem administrativno utvrđenih **preporučenih cijena**, kao npr. Austrija, Belgija, Francuska, Velika Britanija, Hrvatska, Slovenija i Italija. (Vidjeti grafikone 7 i 8).

Također, Europska komisija izradila je u 2004. godini pregled stanja i regulative za područje profesionalnih usluga za deset novih članica. Zaključak je Komisije da u deset novih članica ne postoji regulativa kojom se određuju cijene. Jedini izuzetak je Slovačka u kojoj su propisane referentne cijene za obavljanje usluga revizije. Međutim, valja imati na umu da je te cijene utvrdilo Ministarstvo finansija, a ne interesna udruga pružatelja usluga.

Član 79. (Ograničenje vršenja revizija)

(1) Subjekt od javnog interesa dužan je imenovati društvo za reviziju za početni angažman od najmanje godinu dana koji se može produžiti s tim da društvo za reviziju koje je odabrano ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa uzastopno duže od sedam godina.

(2) Izuzetno, reviziju kod istog subjekta od javnog interesa odabrano društvo za reviziju može obavljati još tri godine nakon isteka roka iz stava (1) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(3) Nakon isteka najdužeg perioda angažmana iz st. (1) i (2) ovog člana odabrano društvo za reviziju ne smije sljedeće četiri godine obavljati reviziju finansijskih izvještaja kod istog subjekta od javnog interesa.

(4) Društvo za reviziju koje je odabrano, ne može vršiti reviziju finansijskih izvještaja pravnih lica koja nisu subjekti od javnog interesa uzastopno duže od sedam godina kod istog pravnog lica.

(5) Izuzetno, reviziju kod istog pravnog lica društvo za reviziju može obavljati još tri godine nakon isteka roka iz stava (4) ovog člana, ukoliko osigura da reviziju izvrši drugi revizor.

(6) Društvo za reviziju iz stava (4) ovog člana može ponovno obavljati reviziju kod istog pravnog lica nakon proteka perioda od najmanje godinu dana nakon roka iz st. (4) i (5) ovog člana.

Amandman XIII

U članu 79. u stavu 1. riječ „sedam“ zamijeniti sa riječi „pet“, ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

U istom členu u stavu 2. riječ „tri“ zamijeniti sa riječi „dvije“, ostali dio teksta ostaje nepromijenjen.

Obrazloženje

Predloženim izmjenama se žele zadržati postojeće odredbe Zakona s namjerom da se spriječi stvaranje bilo kakvih odnosa koji bi se mogli negativno odraziti na objektivnost same revizije.

Kroz dugogodišnju reviziju od strane istog ovlaštenog revizora za očekivati je da se uspostavlja određen stepen povjerenja i da dolazi do "rutinskog" obavljanja same revizije, što nije u interesu.

(RS - kao i kod nas., Zakon o reviziji Republike Srbije: Društva za reviziju dužna su da najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvještaja kod istog obveznika revizije izvrše zamenu licenciranog ovlašćenog revizora, potpisnika revizorskog izvještaja, odnosno ključnog revizorskog partnera, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Licencirani ovlašćeni revizor, odnosno ključni revizorski partner može ponovo da obavlja reviziju kod istog obveznika revizije dve godine od datuma potpisivanja poslednjeg revizorskog izvještaja za tog obveznika u skladu sa uslovima iz stava 1. ovog člana,

Zakon o reviziji Republike Hrvatske: Revizorsko društvo i samostalni revizor dužni su najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvješća društava od javnog interesa provesti zamjenu ovlaštenog revizora, potpisnika revizorskog izvješća.

Ovlašteni revizor iz prethodnog stava može ponovo sudjelovati u obavljanju revizije kod istog društva od javnog interesa nakon proteka razdoblja od najmanje dvije godine nakon potpisivanja revizorskog izvješća).

Član 85.

(Poslovi odbora za reviziju)

Odbor za reviziju:

- a) prati postupak finansijskog izvještavanja;
- b) prati učinkovitost sistema interne kontrole, interne revizije, te sistem upravljanja rizicima;
- c) raspravlja o planovima i godišnjem izvještaju interne revizije te o značajnim pitanjima koja se odnose na ovo područje;
- d) odgovoran je osigurati nezavisnost i kvalitet obavljanja revizije finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja;
- e) nadgleda provođenje revizije finansijskih izvještaja i konsolidovanih finansijskih izvještaja;
- f) prati nezavisnost revizorskog društva koje obavlja reviziju, a posebno ugovore o dodatnim uslugama i
- g) daje preporuke skupštini o izboru revizorskog društva.

Amandman XIV

U članu 85. u tački g) briše se tačka i dodaju riječi: „osim u slučaju da reviziju vrši organ iz stava 1. člana 63.“.

Objasnenje

U členu 63. ovog zakona definirano je da Skupština, odnosno organ utvrđen općim aktom pravnog lica kod kojeg se obavlja revizija, vrši izbor društva za reviziju najkasnije do 30. septembra poslovne godine na koju se revizija odnosi.

Smatramo da je neophodna predložena izmjena, jer u slučaju da je Odbor za reviziju određen općim aktom kao organ koji će izvršiti izbor društva za reviziju on u tom slučaju sam vrši izbor i ne daje Skupštinu preporuke u vezi sa tim pitanjem.

Prema Zakonu o javnim preduzećima izbor revizora u javnim preduzećima obavlja Odbor za reviziju. U Zakonu o privrednim društvima je navedeno da izbor revizora u dioničkom društvu vrši Skupština društva. U predloženom Nacrtu u členu 63. je ostavljena mogućnost da pored Skupštine izbor revizora vrši i neki drugi organ, dok je u členu 85., kao jedan od poslova Odbora za reviziju navedeno da daje preporuke skupštini o izboru revizorskog društva. Kako postupiti u ovom slučaju?

Shodno navedenom neophodno smatramo da je neophodno prihvatiti našu primjedbu.

Član 121. (Zvanja)

(1) U računovodstvenoj i revizorskoj profesiji u Federaciji su sljedeća zvanja:

- a) Certificirani računovodstveni tehničar;
- b) Certificirani računovođa; i
- c) Ovlašteni revizor.

(2) Testiranje kandidata za zvanja iz stava (1) ovog člana, izdavanje certifikata i licenciranje (izdavanje odobrenja za rad) vrši se na sljedeći način:

- a) Testiranje kandidata za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore vrši se posredstvom profesionalnog tijela iz člana 136. stav (1) ovog zakona na osnovu jedinstvenog programa za Federaciju, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt, kako je utvrđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine, a koji je u cijelosti u skladu sa standardima i smjericama MFR;
- b) Certifikate za certificirane računovodstvene tehničare, certificirane računovođe i ovlaštene revizore izdaje profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona.
- c) Licenciranje certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa vrši profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona;
- d) Licenciranje ovlaštenih revizora vrši Ministarstvo;

e) Licenciranje društava za reviziju vrši Ministarstvo.

(3) Licence iz stava (2) tačka c) izdaju se sa rokom važenja od jedne godine.

(4) Licenciranje se ne vrši kod certificiranih računovodstvenih tehničara i certificiranih računovođa koji obavljaju računovodstvene poslove za interne potrebe preduzeća i ostalih pravnih lica, izuzev kod lica iz člana 44. stav (4) i 38. ovog zakona koji ovjeravaju finansijske izvještaje i kod kojih je obavezno licenciranje.

(5) Profesionalno tijelo iz člana 136. stav (1) ovog zakona uspostavlja i vodi Registar licenciranih certificiranih računovođa, koji obavezno sadrži: ime i prezime licenciranog računovođe, broj licence, datum izdavanja i važenja licence, kao i naziv pravnog lica u kojem je zaposlen, sa posebnom naznakom ako radi na poslovima sastavljanja i izrade finansijskih izvještaja. Podaci iz Registra licenciranih certificiranih računovođa su javni i ažuriraju se bez nepotrebnog odlaganja.

(6) Lica koja posjeduju zvanja iz stava (1) ovog člana dužna su da se kontinuirano profesionalno usavršavaju u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Bosne i Hercegovine.

(7) Pored zvanja u računovodstvenoj i revizorskoj profesiji iz stava (1) ovog člana, druga srodna zvanja u srodnim profesijama su:

a) ovlašteni procjenitelj iz člana 29. ovog zakona i

b) ovlašteni interni revizor iz člana 86. stav (2) ovog zakona.

Amandman XV

U članu 121. stav 3. brisati.

Ostali stavovi od 4., 5., 6. i 7. postaju stavovi 3., 4., 5. i 6.

Obrazloženje

Ukoliko dobiju licencu i postupaju u skladu sa Zakonom te imaju obavezu da se usavršavaju sasvim je nelogično da licenca bude ograničena na godinu dana. Poslodavcima trebaju računovođe koji su potpuno osposobljeni za obavljanje ovih specifičnih stručnih poslova a nepoželjni su oni koji su ograničeni na godinu dana. Dodatno obrazloženje je u obrazloženju za amandman 11. koji se odnosi na član 62. a vezano za trajanje licence koja nije definisana Direktivom EU.